

(א) [בס"פ: מתיבתא],
 (ב) [כ"ל אלא אפרוח],
 (ג) [לעיל קלט.], (ד) [כ"ל]
 לקן ק' איתא במשנה
 שבמנינות, (ה) כ"מ לא,
 (ו) ומכות טו. טז., (ז) [שבת
 קטז. טוכה ג: מריס טו:
 מכות טז.], (ח) מכות טז.
 ח., (ט) ויקרא [ד,] [לקחת
 שלח קיים וכו'. כ"ל רש"י,
 (י) [מריס טז.], (יא) בס"פ
 טקף: דשלח,

תורה אור השלם

1. כי יקרא קן צפור
 לפניו בדרך בכל עץ או
 על הארץ אפרוחים או
 ביצים והאם רבצת על
 האפרוחים או על
 הביצים לא תקח האם
 ועל הבנים: ודברים כב ו
 2. שלח תשלח את האם
 ואת הבנים תקח לך
 למען יטב לך והארבת
 זמין: ודברים כב ו
 3. וכבס המטה את
 בגדיי וגלח את כל שער
 ורחץ במים וטהר את
 לבוא אל המחנה וישב
 מחוץ לאהלו בשבת
 זמין: ויקרא ד ה
 4. לא תעשק את רעך
 ולא תגול את תלוי:
 פעלת שפיר אתך עד
 בקר: ויקרא יט יג
 5. ותקח כי תחטא ואשם
 והשיב את הגולת אשר
 גול או את העשק אשר
 עשק או את הפקדון
 אשר הפקד אמו או את
 האבדה אשר מקבא:
 ויקרא ה כג

הנהגות הב"ח

(א) ג' איפסא אין סס
 אלא אפרוח אחד:
 (ב) שם ומאי אולמיה:

**הנהגות מהר"ב
 רנשבורג**

(א) ג' מהו דמימא כיון
 דלסור במשמים המטה.
 כ"ז ע"י טור דף נח
 ע"ז בתוס' ד"ה מ"ף
 וכו' יעשה צדקה
 בשם סוגין ליהוי לית
 ועשה ו"ע דכאן לאמר רק
 מדחית עשה: [ב] תוס'
 ד"ה לא לריבא דעבר
 ושקליה דלא עבריה וכו'.
 כ"ז ע"י על דבריהם ביבין
 שמועה כלל כ"ז דף פג
 ע"י:

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

קמא.

**עין משפט
 נר מצוה**

בה א ב ג מ"י פ"ג
 מה' שחטיה ה' ה
 ו 1 סמך עשין סה טו"ע
 י"ד ס"י רבב טע"ף ה':
 בו ד מ"י פ"ח מהל'
 טומאת צרעת ה' א:
 בו ה מ"י פ"ג מהל'
 שחטיה ה' א וע"ש
 סמך עשין סה טו"ע י"ד
 ס"י רבב טע"ף ו':
 בה ו מ"י פ"ח מהל'
 סנהדרין ה' ג:

מוסף רש"י

פטור מלשלח. דהא כיון
 דזכר צבו מוזמן קרינא
 צבו (דע"ל קל"ט). קיימו
 ולא קיימו. כלאו היטק
 לעשה, קיים את העשה
 פטור, לא קיימו חייב.
 העשה מיקוץ של לאו
 הוא ואין הלאו צביטול
 העשה, שמעשה שעבר
 הלאו נגמר, אבל העשה
 יתכן לעקור המלקות
 ולכשנא צ"ד או יקיים
 העשה יפטור או יתק
 (מכות טו.). בטלו ולא
 בטלו. בטל את העשה
 חייב על הלאו, כל בטל
 את העשה פטור, שהלאו
 תלוי צביטול העשה ואינו
 נגמר עד שיבטל את
 העשה צריס ציטול עולם
 שלא יוכל להקיים עד
 (שם). שמו של הקב"ה.
 שגבב בניגלה יתן ה'
 אותן וגו' כדכתיב וכב
 את כל האלות האלה
 ויגו' (סוכה ג:). ימחה
 על המים. דכתיב בטוטה
 ומחה אל מי המרים והצרה
 הזכות צפרטה ואפי"ה
 כתיב ומחה (מכות יא').
 לבדוק את הטוטה ואם
 טהורה היא היא שלם
 צנייה (סוכה שם). לוקח
 ואינו משלח. קסבר שלח
 מעיקרה משמע, לא תקח
 האם אלא שלמנה קודם
 לקיחה, ואע"ג דכתיב חזר
 לא תקח, לאו למימרא
 דלא לקחת שלח ויהיו לאו
 שיתק לעשה, אלא לאו
 שקדמו עשה הוא (מכות
 טז. ובע"ז שם יו'). משלח
 ואינו לוקח. קסבר שלח
 אחר לא תקח משמע
 דכתיב, והיה ליה יתק
 לעשה ואם לקחת שלח
 (שם).

לא צריבא דעבר ושקליה דלאו עבריה [כו]. מכאן קשה לפי ריב"א
 צפ' אלו עוברין (פסחים דף מו:). דלומר אחרישה לא ליחייב הואיל
 וחזי לכסויי זהו דס כפור והקשה והא יוס טוב עשה ולא תעשה
 הוא ותיקן דנהי דלא דחי מיהו אס עבר על אותו לאו אינו
 לוקה דהא דלא דחי היינו משום
 עשה אבל הלאו כמאן דליתיה
 דעשה דחי ליה והכא משמע דכל
 זמן ללא עבר ושקלה איכא עשה
 ולא תעשה וזריך לומר לפירושו
 שמה דוקא לענין דלא לקי על אותו
 לאו אבל לא מדחי ליה לגמרי:
 א

ליחני רובדי אילן וכ"ש מעופפת מעופפת
 איצטריך ליה דאפי' כנפיה נוגעות בקן
 פטור מלשלח והאנן תנן בזמן שכנפיה
 נוגעות בקן חייב לשלח אמר רב יהודה כי
 קתני מתניתין⁽⁶⁾ בנוגע מן הצד: אין שם
 אפרוח וכו': א"ל ההוא מרבנן לרבא אימא
איפכא אין שם ⁽⁶⁾ אפרוח אלא אחד או ביצה אחת פטור מלשלח דבעינן
 אפרוחים או ביצים וליכא היו שם אפרוחים מפריחים או ביצים מוזרות
 חייב לשלח שנאמר קן קן מכל מקום אם כן נכתוב קרא והאם רובצת
 עליהם מאי ¹ והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים לאקושי אפרוחים
 לביצים וביצים לאפרוחים: **מתני'** ² שלחה וחזרה אפי' ארבעה וחמשה
 פעמים חייב שנאמר ² שלח תשלח את האם ² אמר הריני נוטל את האם
 ומשלח את הבנים חייב שנאמר שלח תשלח את האם ^(א) ² נוטל את הבנים
 והחזירי ³ לה ואח"כ חזרה האם עליהן פטור מלשלח: **גמ'** א"ל ההוא מרבנן
 לרבא ⁴ ואימא שלח חדא זימנא תשלח תרי זימנין א"ל שלח אפילו מאה
 פעמים תשלח אין לי אלא לדבר הרשות לדבר מצוה מנין ת"ל תשלח מכל
 מקום א"ל ר' אבא בר רבא יוסף בר רבא כהנא אלא טעמא דכתב
 רחמנא תשלח הא לאו הכי הוה אמינא לדבר מצוה לא עשה ולא תעשה
 הוא ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה לא צריבא דעבר ושקלה לאם דלאו
 עבריה עשה הוא דאיכא ליתיה עשה ולידחי עשה קמ"ל הניחא למאן ¹ דתני
 קיימו ולא קיימו אלא למאן דתני בטלו ולא בטלו כמה דלא שהטו לא
 עבריה ללאו ותו לר' יהודה דאמר שלח מעיקרא משמע אפי' עשה נמי
 ליכא אלא אמר מר בר רב אשי כגון שנמלה על מנת לשלח דלאו ליכא
 עשה הוא דאיכא וליתיה עשה ולידחי עשה ⁽⁵⁾ מאי אולמיה דהאי עשה מהאי
 עשה סלקא דעתך הואיל ואמר מר ¹ גדול שלום שבין איש לאשתו שהרי
 אמרה תורה שמו של הקב"ה שנכתב בקדושה ימחה על המים והאי מצורע
 כיון דרכמה דלא מטהר אסור בתשמיש המטה דכתיב ³ וישב מחוץ לאהלו
 שבעת ימים אהלו זו אשתו מכאן שאסור בתשמיש המטה ⁴ מהו דתימא
 כיון דאסור בתשמיש המטה ליתיה עשה ידידה ולידחי עשה דשלוח הקן
 קמ"ל: **מתני'** ⁵ הנוטל אם על הבנים ר' יהודה אומר לוקח ואינו משלח
 וחכמים אומרים המשלח ואינו לוקח זה הכלל יכל מצות לא תעשה שיש
 בה קום עשה אין לוקין עליה: **גמ'** בעי רבי אבא בר ממל טעמא דרבי
 יהודה משום דסבר לאו שניתק לעשה לוקין עליו או דלמא בעלמא סבר
 לאו שניתק לעשה אין לוקין עליו והכא היינו טעמא משום דקסבר שלח
 מעיקרא משמע תא שמע גבב וגזלן ישנן בכלל מלקות דברי רבי יהודה
 והא הכא דלאו שניתק לעשה הוא דרחמנא אמר ⁴ לא תגזול ⁵ והשיב את
 הגזלה שמע מינה טעמא דר' יהודה משום דקסבר לאו שניתק לעשה
 לוקין עליו אמר ליה ר' זירא לאו אמינא לכו כל מתניתא דלא תניא בי
 רבי

ללאו דבעמוד ושלח והפטור קאי ואכתי לאו ועשה הוא ולא צעי קרא כלל לדבר מצוה ואנא ידענא דאין עשה דוחה את לא תעשה ועשה:
והו לרבי יהודה דאמר. במתני' לוקח ואינו משלח ואמר לקמן דהיינו טעמא דרבי יהודה דקסבר שלח מעיקרא משמע כלומר לא תקח
 האם אבל כשתמלאנה שלמנה ואם לקחה לא קאמר קרא דלשלחה הא תו ליכא לאוקמא כשעבר ונטלה דהא אפילו לדבר הרשות עשה
 ליכא ולא צעי שילוח דכיון דנטלה עבריה ללאו ועשה דלאו צעמוד ושלח קאי: **על מנת לשלחה.** ואפילו לרבי יהודה צעמוד ושלח
 קאי דהא לא עבריה ללאו ואי נמי לא משלחה תו ליכא לאו דהא כבר לקחה צהיית ותו לא קרינא ציה לא תקח ועשה איכא וס"ד
 ליתיה עשה דמזורע ולידחיה להכי איצטריך קרא: **ומאי אולמיה.** דעשה דמזורע מעשה דשלוח דתיסק אדעתיה דנדחיה: **ימחה על**
המים. פרשת סוטה יש צה הזכרות הרבה כמובות: **אסור בתשמיש המטה.** כמאן דאמר צמועד קטן (דף יז:): ימי ספירו וקל וחומר
 לימי חלוטיו: **אהלו זו אשתו.** שובו לכם לאהליכם [דברים ה] לנשותיכם שאסרתים לכם ואמרתים אל תגשו אל אשה (שמות יט): **מתני'** טעמא
 דרבי יהודה לוקח מפרש צנמרא: ואינו משלח. דאיסור דעבד עבד: אין לוקין עליו. דלהכי נתקן לעשה לומר אם עבר על
 הלאו יעשה זאת וינצל לא תקח האם ואם לקח שלח תשלח: **זה הכלל וכו' אין לוקין עליו.** אלא אם כן לא קיימו תוך כדי דבור למאן
 דתני קיימו ולא קיימו אלא משלח תוך כדי דבור ואינו לוקח ואם לא שלח לוקח וזריך לשלח ⁴ אחר לקיחה משמע ולמאן דתני בטלו ולא
 בטלו צעי עד שישחוט אותה ואי לא לא לקי: **גמ'** **צענמא.** כגון לא תגזול והשיב את הגזלה דהתם ליכא למימר קודם גזילה
 משמע דלאו לא גזל מה ישיב: **שלח מעיקרא משמע.** הכי קאמר קרא לא תקח האם אבל מה יש עליך לעשות כשתמלא קן
 שלח תשלח את האם ואין כאן יתק לעשה אלא עברת עשה ולא תעשה מפני שהעשה קדם: **והשיב את הגזלה.** אף על פי שכתוב
 אחרון צפרטה על כרחך לאו שניתק לעשה הוא שאין השצה קודם גזילה וכשגזל עבר על לא תגזול נמצא העשה נטווה לאחר גזילה:
 רבי

ליחני רובדי אילן. אע"ג דמימא לרביה וכ"ש מעופפת: ה"ג א"כ
ליכוסו והאם רובצת עליהן: לאקושי אפרוחין לביצים. למפטור
 מפריחים: **וביצים לאפרוחים.** למפטור מוזרות. ועל כרחך קן מ"מ
 לרבות ביצה אחת ואפרוחים וביצים
 רבים צרוב קנים: **מתני'** **נטל**
את הביצים ואח"כ חזרה האם עליהם
פטור מלשלח. דכיון דנטל את הביצים
 הוה ליה קן מוזמן: **גמ'** **ואימא.**
 תשלח לאחויי עוד פעם שניה ותו
 לא: א"ל **שלח לעולם משמע.** ורבי
 דתשלח להכי הוא דאתא: אין לי.
 דזריך שלוח אלא לדבר הרשות: **לדבר**
מצוה. כגון קן יולדת וטהרת מזורע
 מנין ת"ל תשלח: **הא לאו הכי ה"א**
לדבר מצוה. לא צעי שלוח והא שלוח
 עשה ול"ת הוא תשלח ולא תקח ואין
 עשה על ולקח למטהר ⁽⁸⁾ דוחה את
 שניהם: **לא לריבא דעבר ושקליה.**
 ואשמועינן דחזרו ומשלח ואי לא רבי
 דבר מצוה ה"א דהיכא דעבר ונטלה
 דכבר עבר על לאו דלא תקח תו לא
 קאי בצפיה עשה דטהרת מזורע
 אלא עשה דשלוח דאכתי צעמוד ושלח
 קאי ואימא לידחיה. ולקמן פריך מאי
 אולמיה דעשה דמזורע מעשה שילוח
 דנימא דנדחיה דאיצטריך לרבי:
דלאו עבריה. הלאו כבר עבר עליה:
הניחא למאן דסני. צמסכת מכות
 (דף טו:). **קיימו ולא קיימו.** כל מנות
 ל"ת שיש צה קום עשה כגון זה שניתק
 הלאו לעשה דמשמע לא תקח ואם
 לקחה קיים עשה שצה כשהתרו צו
 לא תקח ולקחה ושלחה צמוך כדי דבור
 של התראה פטור וע"פ שעבר על לא
 תקח דלכך נתקן לעשה לומר אם
 עברת על אזהרה זו עשה זה והפטור
 לא קיים עשה שצה תוך כדי דבור
 דקי"ל: **תכ"ד כדבור דמי כי עבר על**
התראה חייב אפילו שלחה אחר זמן
הכא נמי איכא למימר עבריה ללאו
משלקחה ולא שלחה והשמא עשה
הוא דאיכא ס"ד אמינא ליתיה עשה
ולידחי עשה להכי איצטריך קרא:
אלא למאן דסני בטלו ולא בטלו.
 בטל עשה שצה לגמרי שאין יכול
 לקיימו עוד כגון ששחטה חייב לא
 בטל עשה שצה כל זמן שלא שחטה
 אע"פ שלא שלח מיד כשהתרו צו פטור
 וה"ג כל זמן שלא שחטה לא עבריה
 ללאו דבעמוד ושלח והפטור קאי ואכתי לאו ועשה הוא ולא צעי קרא כלל לדבר מצוה ואנא ידענא דאין עשה דוחה את לא תעשה ועשה:
והו לרבי יהודה דאמר. במתני' לוקח ואינו משלח ואמר לקמן דהיינו טעמא דרבי יהודה דקסבר שלח מעיקרא משמע כלומר לא תקח
 האם אבל כשתמלאנה שלמנה ואם לקחה לא קאמר קרא דלשלחה הא תו ליכא לאוקמא כשעבר ונטלה דהא אפילו לדבר הרשות עשה
 ליכא ולא צעי שילוח דכיון דנטלה עבריה ללאו ועשה דלאו צעמוד ושלח קאי: **על מנת לשלחה.** ואפילו לרבי יהודה צעמוד ושלח
 קאי דהא לא עבריה ללאו ואי נמי לא משלחה תו ליכא לאו דהא כבר לקחה צהיית ותו לא קרינא ציה לא תקח ועשה איכא וס"ד
 ליתיה עשה דמזורע ולידחיה להכי איצטריך קרא: **ומאי אולמיה.** דעשה דמזורע מעשה דשלוח דתיסק אדעתיה דנדחיה: **ימחה על**
המים. פרשת סוטה יש צה הזכרות הרבה כמובות: **אסור בתשמיש המטה.** כמאן דאמר צמועד קטן (דף יז:): ימי ספירו וקל וחומר
 לימי חלוטיו: **אהלו זו אשתו.** שובו לכם לאהליכם [דברים ה] לנשותיכם שאסרתים לכם ואמרתים אל תגשו אל אשה (שמות יט): **מתני'** טעמא
 דרבי יהודה לוקח מפרש צנמרא: ואינו משלח. דאיסור דעבד עבד: אין לוקין עליו. דלהכי נתקן לעשה לומר אם עבר על
 הלאו יעשה זאת וינצל לא תקח האם ואם לקח שלח תשלח: **זה הכלל וכו' אין לוקין עליו.** אלא אם כן לא קיימו תוך כדי דבור למאן
 דתני קיימו ולא קיימו אלא משלח תוך כדי דבור ואינו לוקח ואם לא שלח לוקח וזריך לשלח ⁴ אחר לקיחה משמע ולמאן דתני בטלו ולא
 בטלו צעי עד שישחוט אותה ואי לא לא לקי: **גמ'** **צענמא.** כגון לא תגזול והשיב את הגזלה דהתם ליכא למימר קודם גזילה
 משמע דלאו לא גזל מה ישיב: **שלח מעיקרא משמע.** הכי קאמר קרא לא תקח האם אבל מה יש עליך לעשות כשתמלא קן
 שלח תשלח את האם ואין כאן יתק לעשה אלא עברת עשה ולא תעשה מפני שהעשה קדם: **והשיב את הגזלה.** אף על פי שכתוב
 אחרון צפרטה על כרחך לאו שניתק לעשה הוא שאין השצה קודם גזילה וכשגזל עבר על לא תגזול נמצא העשה נטווה לאחר גזילה:
 רבי

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

בבא א ב מיי פ"ג מהל' שמיטה הל' ד סג עשין סה טושיע י"ד ט' רב טעף ד: ג מיי שם הל' ח טושיע שם טעף ב: לא ד מיי פ"ג מהלכות גולה הל' ז סג עשין פט טושיע ח"מ ט' טע טעף א: ה [מיי] פ"ג מהלכות שמיטה הלכה ח סג לאון קט טושיע י"ד סמן רב טעף ב: ז ו [מיי] שם הלכה ין:

אי כרבנן משלח ואינו לוקה. הוה מני למימר דסבר קיימו ולא קיימו הילכך לוקה ומשלח לניבא לרבנן: **א**י הכי אמאי אסורות משום גזל. מפורש בסוף השולח (ב"מ דף קב.):

הדרן עלך שילוח הקן

רבי חייה ורבי אשעיה סדרו את הצרייתות ודקדקו בדברי כל חכם לומר כמו שאמר אבל יש תנאים הרבה שמוסיפים על משנתם בדדמי כי הכל משום דשמעינן לרבי יהודה הכל דמחייב סברי טעמא משום לאו שניתק לעשה לוקין עליו והוסיפו לומר גנב וגזלן: **דילמא אינו ככלל מלקות ארבעים טיאה.** ואשמעינן דטעמא דרבי יהודה דמתני' משום דשלח מעיקרא משמע והתנאים טעו בגירסתם לאחר זמן ואמרו שישן דאמרי דומיא דמתני': **לא שסוב.** לקחתו (ט): **לא סלגה.** דפאה והרי הן ניתקין לעשה דכתיב לעני ולגר תעזוב אותם: **מעיקרא משמע.** לא תכלה אכל מה עליך לעשות עזוב אותם ולא תכלה אכל גנב וגזלן דעל כרחך ניתק לעשה אימא לך דלא לקי: **לא תסידרו.** ואם תסידרו בזה שטרופו הא ודאי ניתק לעשה: **ואי ס"ד.** קסבר ר' יהודה שלח דקרא אחר לקיחה משמע וטעמא דלוקה משום לאו שניתק לעשה לוקין עליו אמאי קמני ואין משלח הכתוב מחייבו אף לשלחו לאחר לקיחה והוא פוטרו: **דילמא.** אינו משלח דקאמר אינו נפטר בשלוח אלא אף לוקה: **עד כמה משלחה.** אם טעלה: **ספלה מסתם ידו.** ואם יכול לחזור ולתופשה מותר: **זמה משלחה כרגל.** יאחזנה כרגלה וישלחנה: **גנפה.** אחזה בכנפה ומשלחה: **משלחי רגל.** אלמא שילוח כרגל הוא כך שמעתי. ונראה צעני שאין שילוח זה דומה לשילוח רגל השור שהוא הולך כרגלים והוא אחזה בכנפה כרגלים וכמדומה לו דהכי קאמר רב הונא אמר כרגל שאם תלג גפה ושלחה נפטר ממנו שילוח כיון שהלכה צ' פסיעות או ג' ומותר לחזור לתופשה ורבי יהודה אמר כנפה שמוכל לעוף כדרכה וראייה לדברי מדמיתי עובדא דההוא דתלשיניה לגפה ושלחה דחייביה רב יהודה למשלחה דרבי יהודה לטעמיה דאמר אין שילוח עוף כרגל: **רבי לה גנפה.** השהה אותה עד שיגדלו לה כנפיה ותשלחנה: **מכס מרדוס.** ירדוי בתוכה שלא ירגיל בה ואין לה קצבה אלא עד שיקבל עליו: **סימה.** עוף טהור הוא: **אמר ליה.** רבא: **דלמא חדא ציעסא הוא דמתיא.** לכך הוצרכה לשאול שלא הטייה אלא ציפה: **אחת וקרא אפרוחים או ציפים כתיב:** פרספקי. מנודות: **וליוש להשדא.** שעל הגתה עממו חייבו לשלחה דלרין להמתק מן הכיעור כדאמר באלו ערפות (לעיל דף מד): **דרכ סדסא שרי** בזכרא ולא זצין מיניה: **ומשני כלאחר יד.** מרחוק פירש המנודה שלא הבין בעומד

מעיקרא משמע א"ל רבינא לרב אשי ת"ש³⁶ לא תותרו ממנו עד בקר וגו' באש תשרופו בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר לך שאין לוקין עליו דברי ר' יהודה ש"מ טעמא דר' יהודה משום דקסבר שלח מעיקרא משמע ש"מ א"ל רב אידי לרב אשי מתני' נמי דיקא דקתני הנוטל אם על הבנים ר' יהודה אומר לוקה ואין משלח ואי ס"ד טעמא דר' יהודה לאו שניתק לעשה לוקין עליו לוקה ומשלח מבועי ליה ודלמא הכי קאמר במתני' אין נפטר משלחה רב הונא אמר כרגליה רב יהודה אמר באגפיה רב הונא אמר כרגליה דכתיב⁴ משלחי רגל השור והחמור רב יהודה אמר⁵ באגפיה דהא כנפיה נינהו יהיה דגויניהו לגפה ושלחה ואח"כ⁶ תפשה נגדיה רב יהודה א"ל זיל רבי לה גנפיה ושלחה כמאן אי כר' יהודה לוקה ואין משלח אי כרבנן משלח ואין לוקה לעולם כרבנן⁷ ומכח מדרות מדרבנן הווא דאתא לקמיה דרבא א"ל תימה מהו אמר לא ידע האי גברא דעוף טהור חייב לשלוחי אמר ליה דילמא חדא ביעתא הוא דרמיא אמר ליה האי ידעי לך מתניתין היא אין שם אלא אפרוח אחד או ביצה אחת חייב לשלח ומהדר לה רבא פרסתקי ותפסה וליחוש לחשדא כלאחר יד⁸ ת"ר יוני שובך ויוני עלייה⁹ חייבות בשלוח ואסורות משום גזל מפני דרכי שלום ואי אתא להא דאמר ר' יוסי בר ר' חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו קרי כאן כי יקרא הפרט למזומן אמר¹⁰ רב ביצה עם יציאת רובה הוא דאחייב בשלוח מקנא לא קני עד דתפול לחצרו וכי קתני חייבות בשלוח מקמי דתפול לחצרו אי הכי אמאי אסורות משום גזל אממם ואיבעית אימא לעולם אביצה וביצה כיון דנפיק ליה רובא דעתיה עליה והשתא דאמר רב יהודה אמר רב יאסור לזכות בביצים שהאם רובצת עליהן שנאמר שלח את האם והדר הבנים תקח לך אפי' תיבא אע"ג דנפל לחצרו וכל היבא דאיהו מצי זכי חצרו נמי זכיא וכל היבא דאיהו לא מצי זכי חצרו נמי לא זכיא ליה אי הכי אמאי אסורות מפני דרכי שלום אי דשלחה גזל מעליא הוא אי דלא שלחה שלוחי בעי בקטן קטן בר דרכי שלום הוא הכי קאמר אביו של קטן חייב להחזיר (ט) לו מפני דרכי שלום לוי בר סימון אקני פירות שובכו לרב יהודה אתא לקמיה דשמואל א"ל זיל טרוף אקן דליתגבהו וקניניהו למאי אי למקנא לקניניהו ליה בסודר אי ביום טוב

המשלח: **ואם איסא לדר' יוסי וכו'.** הש"ס פריך לה: **יאיא רובה.** דאם צא אדם ומלא את האס כשהיא מטייה ציפה וכבר יאל רובה חייב לשלח מקמי דתפול לחצרו דאכתי לאו מזומן הוא: **אי הכי.** דלא קנתה חצרו: **אמאי אסורות משום גזל.** ואפילו מפני דרכי שלום והלא עדיין מגוף האס הוא: **ומשני אהמן.** דרכי שלום דקאמר אפילו על האס עצמה יש משום דרכי שלום: **ואיבעית אימא לעולם אביזים.** דאילו על אמן אפילו משום דרכי שלום אין כאן הוואל ואינה נוחה לתופשה לא סמכה דעת בעל השובך עלה ואינו מתקוטט עם הלוקח אבל מהציפים הוא מתקוטט דעתיה עליהן ונהי נמי דלא קנה לו חצרו משום דרכי שלום מיהא איכא: (א) **לזכות.** לפשוט ידו תחת האס ולהחזיק בהס. כל קנייה דהפקר זכיה קרי ליה: **והשסא דאמר רב יהודה כו'.** מהשתא מלית לאוקומא מתניתין אפילו יאאת כולה ולא תקשה לרבי יוסי כדברי חנינא דלא מזומן הוא וחייבת בשילוח משום ציפה אחרונה זאת שלא עמדה האס עליה¹¹ משהטייתה ואף על פי שנפלה לחצר לא קנתה חצרו דכיון דהוא עצמו אס היה כאן לא היה יכול להחזיק בלי¹² חצרו נמי לא מצי זכי ליה ואין זה מזומן: **אי הכי אמאי אסורות.** משום גזל. משום דרכי שלום ותו לא: **אי דשלחה.** קודם דהחזיק בה הרי קנתה חצרו לבעל הצית וגזל מעליא הוא ואי דלא שלחה היאך הוא יכול ליתלט לציפים הא צעני שלוח קודם לקיחת הציפים כרב יהודה: **ומשני בעקן.** דלאו בר שלוח הוא. והוא הדין דהוה מצי לשנויי כגון דעבר ונטלן תחת האס דגזל מעליא ליכא אלא ניחא ליה לשנויי דדרך הימר ולא דדרך איסור: **והדר מתמה ואמר קטן בר דרכי שלום הוא:** ה"ג **אביו של קטן חייב להחזיר מפני דרכי שלום:** פירוש שובכו. אפרוחים וציפים: **אסא לקמיה דשמואל.** לקמן מפרש מאי אינטרין ליה למצעי: **טרוף אקן.** הקש צידך על הקן: **דליסגבהו.** מיראתך. והשתא מפרש ואזיל מאי צעא מיניה ומאי מהדר ליה: **למאי.** הגבהה זו למה: **אי למקנא.** שלא יחזור בו לוי בן סימון והכי קאמר ליה טרוף אקן דליסגבהו אפרוחים מיראתך ותקנה אותם בהגבהה: **ליקניניהו בסודר.** ולמה הוצרך רב יהודה לשאול היאך יקנה: **ואם ליו"ט.** שהוא ערב יו"ט ולמחר יהיו אסורים משום מוקצה וצא לשאול זמה הכנתם למה לי האי טרחא לטרוף אקן: צעומד

א) [לעיל פב: וש"ת], ב) י"א בלגפיה רגל דהא כנפיה מינה. ועי' רש"י, א) [שבת מ: יבמות נב. כמות מה: מיר כב. נח: ד] צ"מ קב. [לעיל קלט: מוספתא פ"ג ה"ב], ב) [צ"מ יא. קב. קית. צ"ק מ: ד] (קב.) א) [ז"ל רבא], א) [ע"י מוס' צ"ק זא. ד"ה והני מילי מוס' צ"מ ט. ד"ה הוואל, ח] [מעליה, רש"י, ט] צ"ל בה.

תורה אור השלם

1. פי תקצר קצירך בשדך ושבחתי עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ואלמנה ידוה למען יקרבך יי אלקיך בכל מעשה דברים כד יי ובקצרבם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך לקצר ולקט קצירך לא תלקט: ויקרא יט ט ולא תותרו מפגנו עד בקר וזבחת מפגנו עד בקר באש תשרפו: דברים כד יי שמות כ"י 4. אשריכם ורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור: ישעיהו כב כ

גליון הש"ס

גמ' תפשה נגדיה. ע"י משנה למנן פ"ג הל' יח מהלכות עבדים: שם זיל טרוף אקן. ע"י צ"מ דף ט ע"א מוס' ד"ה הוואל:

הגהות הב"ח

א) גמ' אביו של קטן חייב להחזיר מפני כלי' ויבית לו נמחק: (ט) רש"י ד"ה לא משו קתמו דשבחה ה"ק"ד: א) ד"ה לכות צ"ל אחר ד"ה השסא וכי האס מעליה:

מוסף רש"י

באש תשרופו. עשה הוא ולאו שניתק לעשה לוקין עליו והתוותר בפסקא פטור (לעיל פב.). מכת מדרות. רדיו (שבת ח) לאו תלקות ארבעים הוא אלא מכת מדרות, מכת ירדיו מדרבנן (יבמות נב.). יוני שובך. שמתקיים מונומיהי כדסה וקניין בשוכן ואין אלו יוני הדריסאות הגדלים בצנאים (ב"מ קב.). חייבות בשילוח. הקן, אם רוצה על הציפים לקריעו כהן כי יקרא פטל למנוחן דלאו מזומן מינה (שם). ואסורות משום גזל מפני דרכי שלום. ולאו גזל גמור, דלא זכה כהן בעל השוכן דממלא קאמו וכו' (שם) (טהורין כה.). קרי כאן כי יקרא פטל למזומן. כיון דהציפים של הוה ליה הקן מזומן, דקן עם הציפים (שם). עם יציאת רובה. קנינא ביה או ציפים ואם היה על המפוס קודם שתיגמר יציאתה חייב לשלח האס ולקח הבנים (שם). אמאי אסורות משום גזל. כיון דלא נפלה לחצרו (שם). אממם. כלומר גזל דדרכי שלום אפילו אהמן (שם). לעולם אביצה. דנפיל לחצרו. חייבות בשילוח הקן ולא מזומן הוא כל זמן שאס רוצה עליהן ולא חיישי לר' יוסי כרי מינה דלכ היכא דליהו כו' (שם). אמאי אסורות מפני דרכי שלום. ותו לא (שם). אי דשלחה מי שנטלן, גזל מעליא הוא. דהא קניא ליה חצרו (שם). שלוחי בעי. ואיכא איסור שלח תפלה והדר את הבנים תקח לך וכו' מאי אריא גזל (שם). בקטן. הא דקתני דרכי שלום ותו לא, דלא שלחה ויקטן דלאו בר שלוח הוא דלית חייב מנאות (שם).

